

BERŽAS

***Atliko 5 B klasės
mokiniai***

**LIETUVIŲ KALBOS PROJEKTO UŽDUOTĮ
ATLIKO ADAS IR AUŠRA**

APŠERKŠNIJĒS BERŽAS STOVI,
ŠLIEJAS PRIE TVOROS,
LYG NUSVIRUSIOM RANKOVĒM
SIELVARTE PIERROT.

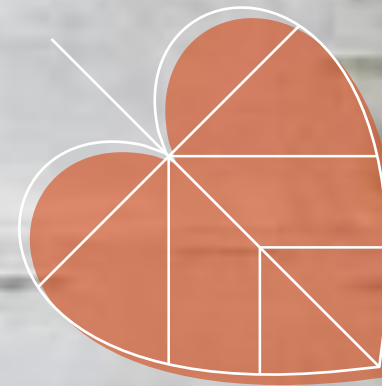
BĒGA LAPAIS ŽALIOS DIENOS,
O RŪPLIU SULA –
BĒGA ŽALIOS MĒNESIENOS
IR SNŪDI TYLA.

BĒGO VASAROS JO ŠVIESIOS
VĒTROSE, DŽIAUGSME
IR ŠAKAS Ī DANGŪ TIESĒ
LIEKNAS IR LINKSMAS,

BET SU METAIS ŠAKOS SVIRO,
PYNĒSI KASOM –
DRĒKO BERŽO AKYS TYROS
RYTMEČIŪ RASOM.

GAL GEGUŽIS Ī KAMIENĀ
PADŪZGENS, PABELS –
BERŽAS RANKŪ JAU VIS VIENA
DŽIAUGSMUI NEPAKELS.

LYG NUSVIRUSIOM RANKOVĒM
SIELVARTE PIERROT,
APŠERKŠNIJĒS BERŽAS STOVI,
ŠLIEJAS PRIE TVOROS...

AŠ – BERŽAS.
LIETUVIŠKAS BERŽAS,
IŠBRIDĘS
IŠ PIEVŲ NAKTIES,
SUSTOJAU

ANT MŪŠIŲ
DIDŽIAUSIOJO KELIO
SU PLIENO DALGIU
ANT PETIES.

IR AUDRĄ,
IR GIEDRĄ,
IR VISKĄ PRAŪŽĘS –
GIRDŽIU AŠ
TYLIAIS VAKARAIŠ,
KAIP SKLEIDŽIASI
NAKTYS
ŽALIOJ MĖNESIENOJ
BALTŲJŲ AUŠRŲ
PUMPURAIŠ.

MĪSLĒS

1. Aukštas senis balta oda, kas pavasaris pienelīo duoda
2. Gale šilo žilabarzdis atšilo, pakorus ant pilvo puoda, gerti duoda
3. Sidabru dēvējo - greit nubyrējo, rēdēsi šilku - ilgai buvo smaḡu, auksu pasidabino, tuoḡ vējas nukabino
4. Svyru, svyru sviruonēli, mirgu, mirgu mirguonēli
5. Vienmarškinis verkiantis bernelis varvina ašaras j puodelj
6. Žilas senis, marga oda - sniegui tirpstant midaus duoda

MATEMATIKOS PROJEKTO UŽDUOTĮ

ATLIKO MIGLĖ, NAIJA, NERINGA

1-3 . UŽDUOTYS

- Mokyklos teritorijoje yra apie 20 beržų.

4. UŽDUOTIS

Yra nustatyta, kad vidutiniškai per metus laisvai augančio medžio kamieno apimtis per metus padidėja maždaug 2,5 cm. Nustatykite jūsų pasirinkto(-ų) medžio(-ių) aukštį:

- a) Pamatuokite medžio kamieno apimtį (C) 1,5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus. Įrašykite atsakymą. (Savo matavimus iliustruokite nuotrauka)
- b) b) Gautą atsakymą padalykite iš 2,5. Jūsų gautas atsakymas ir bus apytikslis medžio amžius. Atsakymą pateikite vienetų tikslumu. Parašykite sprendimą ir gautą atsakymą.

4. SPRENDIMAS

- a) 104 cm
- b) $104 : 2,5 = 41,6$ metai.

5. UŽDUOTIS

- Medžio kamieno skersmuo:

$$d = C : 3,14$$

$$d = 104 : 3,14 = 33,1 \text{ cm}$$

Medžio spindulys:

$$r = d : 2$$

$$r = 33,1 : 2 = \text{apytiksliai } 16,5 \text{ cm}$$

Apvaliname - 17

6. UŽDUOTIS

- Medžio skerspjūvio plotą:

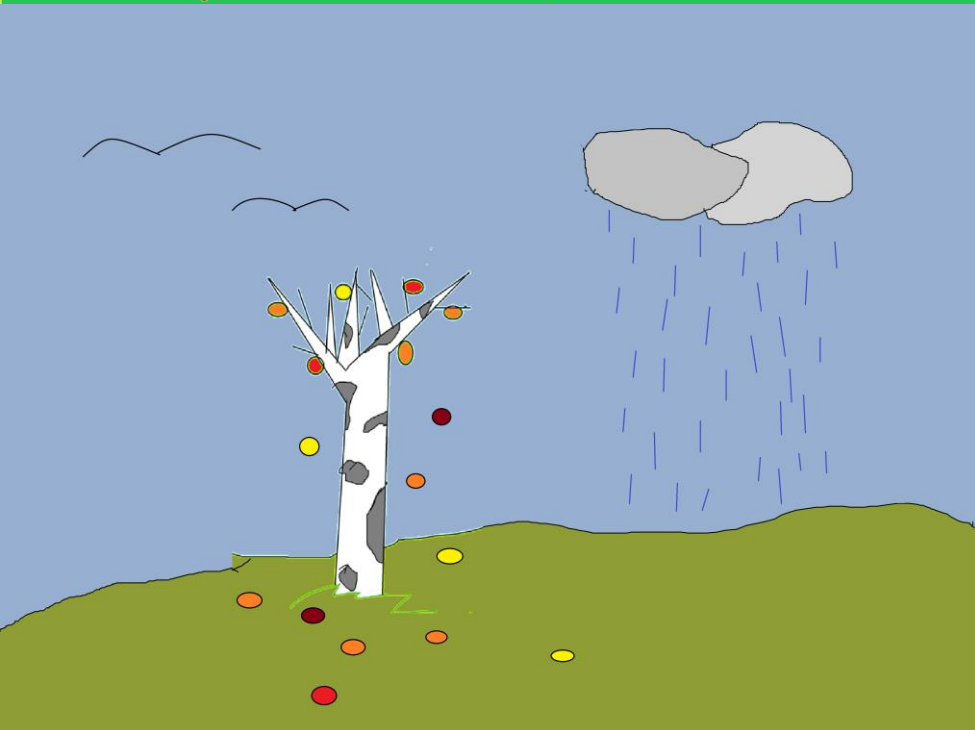
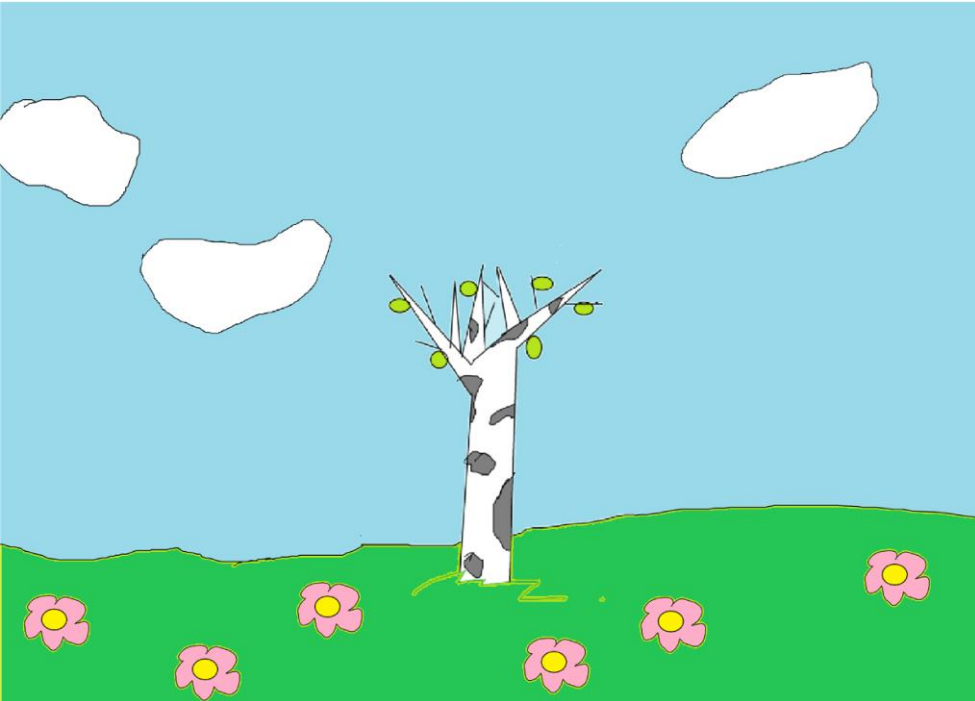
$$S = 3,14 * r^2$$

$$S = 3,14 * 17 * 17 =$$

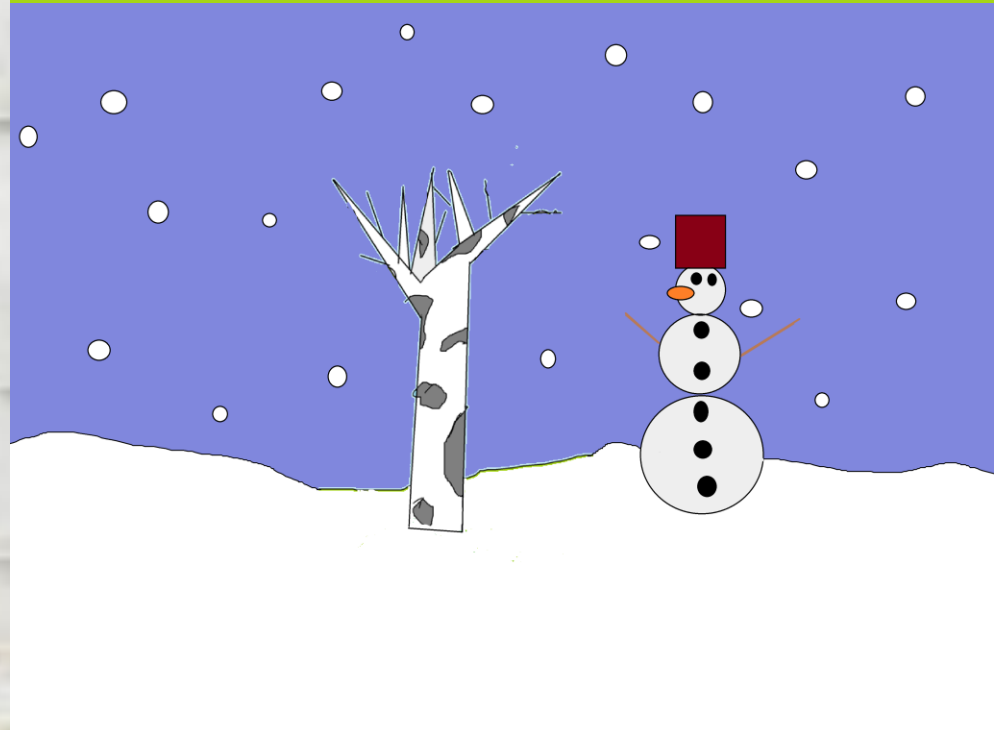
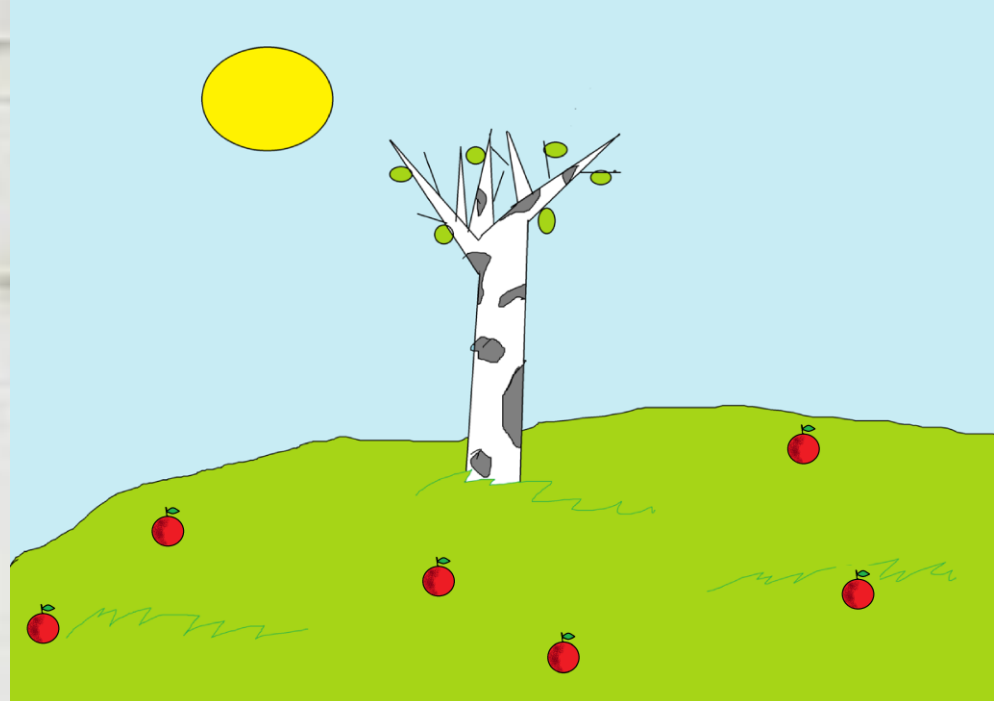
$$= 907.46 \text{ cm}^2$$

**INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO RYTIS IR MEDA**

Medos
Pavasaris
Vasara
Ruduo
Žiema

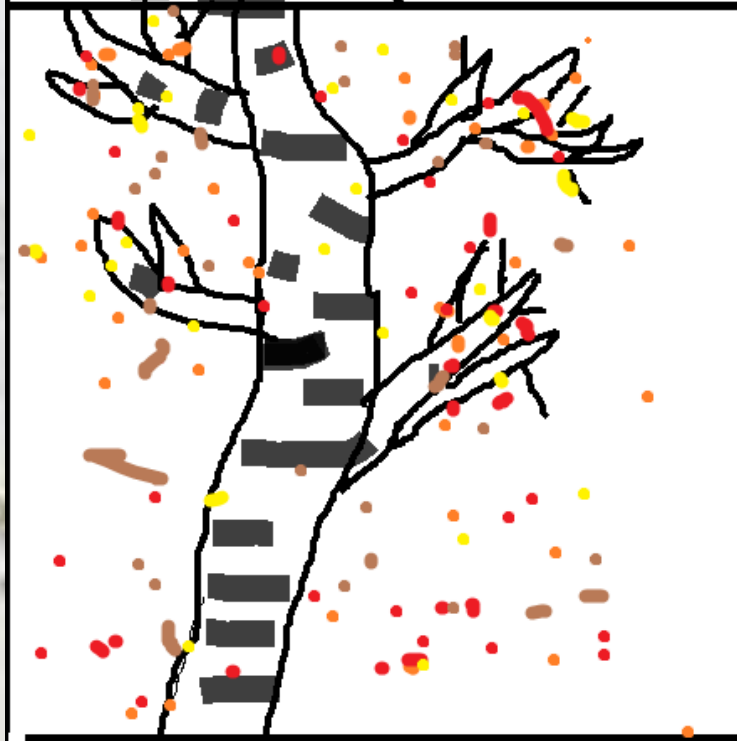
Ryčio

Pavasaris

Vasara

Ruduo

Žiema

**ANGLŲ K. MOKYTOJOS IEVOS PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO TAUTVILAS IR GABIJA**

The smell of birch is very different from other trees, very tempting. Its leaves look like water droplets, the edges of the leaf look like trimmed. The tree itself is really big and tall. Its trunk is very thin, like the branches, so I suggest not to climb on birches :). And the roots have long been deep underground.

Touching its peel can cut your hand because it is very rough. The bark of the tree is white with black streaks. All its leaves are green in spring and summer time, but in autumn it becomes yellow, red or orange and falls down. Gabija

Our class tree is birch. It is white with black spots, its leaves are beautiful, green with wavy edges. You can get very tasty threads from it. It is very high, there are not a single branch at the bottom, and it is full at the top. The lower branches are larger and the upper ones smaller. When you touch it, a strange feeling is somewhere soft to touch the water with your hand, and when you touch black, it hurts to touch the black places, because they are hard. Tautvilas

**ANGLŲ K. MOKYTOJO GEDIMINO PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO SKIRMANTAS**

Eilėraščio skaitymas anglų kalba

<https://drive.google.com/file/d/19KOZ4rgv5Hiu4s7eFszzDcvrFAT9YnL6/view?usp=sharing>

UKRAINIEČIŲ KALBOS PROJEKTO

UŽDUOTĮ ATLIKO ANNA

Береза

Березонька-білявка

Під моїм вікном

В мереживі зі срібла:

Прикрилася сніжком.

На гіллі пухнастім

Сніжним ланцюжком

Грона розпустились

Тороччям-бахромой

І стоїть береза

В тиші уві сні

І горять сніжинки

В золотім вогні.

А зоря-ледащо,

Мандруючи кругом,

Засипає гілочки

Сріблом-новачком.

**RUSŲ KALBOS PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO HLIEB**

**Берёза моя, берёзонька,
Берёза моя белая,
Берёза кудрявая!
Стоишь ты, берёзонька,
Посреди долинушки;
На тебе, берёзонька,
Листья зелёные;
Под тобой, берёзонька,
Красны девушки поют;
Под тобой, берёзонька,
Красны девушки венки
плетут.**

**GAMTA IR ŽMOGUS PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO AMELIJA IR KOTRINA**

AUGALO YPATINGI POŽYMIAI

- Pavasarį iš beržo leidžiama sula. Beržo mediena tvirta, balsva, vidutiniškai kieta. Beržai turi labai gilią šaknis, todėl sausros poveikis greitai pastebimas medžių viršūnėse. Beržas sulaukia 100 metų. Auga jis miškuose, pamiškėse, šlaituose, pakelėse, prie sodybų, apleistuose laukuose, nešienaujamosiose pievose.

BERŽO KAMIENAS

Didžiąją kamieno dalį sudaro negyva mediena, išsidėsčiusi metinėmis rievėmis. Tik jauniausia medienos dalis, esanti arčiausiai kamieno šerdies, tarnauja vandens ir mineralinių medžiagų pernašai. Dėl to medžiai išpuvusiais kamienais gali ilgai gyventi. Kamieną dengia stora kamštinė žievė, sauganti nuo nepalankių išorinių poveikių.

BERŽO LAPAI, ŽIEDAI

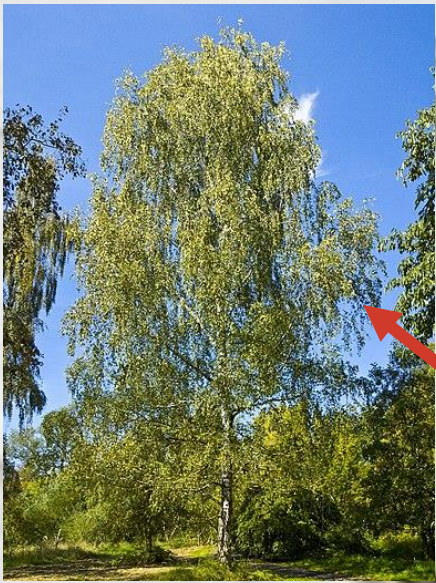
- Karpotojo beržo lapai yra rombo arba trikampio formos ir pliki, o plaukuotojo beržo lapai – apaugę smulkiomis plaukeliais, turi apvalią pamatinę dalį. Abiejų medžių lapai auga ant kotelių. Karpotojo medžio šakos yra pasvirusios, o plaukuotojo ne. Beržų preparatais gydomos kvėpavimo takų ligos (tracheitas, bronchitas, laringitas). Žiedai vienalyčiai, susitelkę į žirginius.

**ŽMOGAUS SAUGOS PROJEKTO
UŽDUOTĮ ATLIKO DOMAS**

Apie Beržą

Beržai vieni tarp greičiausiai augančių žemėje medžių rūšių, nes kai kurios jų rūšys jau po šešerių metų gali siekti 7 m aukštį. Užauga kaip medžiai ir krūmai su atplaišojančia tošimi, nuo keleto dešimčių cm iki 40 m aukščio.

Lietuvoje natūraliai, savaimė auga tik keturios rūšys:

Karpotasis beržas (*Betula pendula*)

Plaukuotasis beržas (*Betula pubescens*)

Liekninis beržas (*Betula humilis*)

Beržas keružis (*Betula nana*)

KUO BERŽAS NAUDINGAS

Beržų mediena stipri, naudojama baldų, faneros gamyboje. Iš šakelių rišamos šluotos ir vantos.

Iš **beržų** gaunama beržų sula, vartojama kaip gėrimas. Tirštinant beržų sulą galima pagaminti beržų sirupą. Beržų sirupas plačiai naudojimas Lietuvoje valgyti su blynais.

Mes su draugais labai mėgstam žaisti su beržo pagaliais

Močiutė beržines malkas naudoja lauko kepsninėje, nes jos labai kaitrios

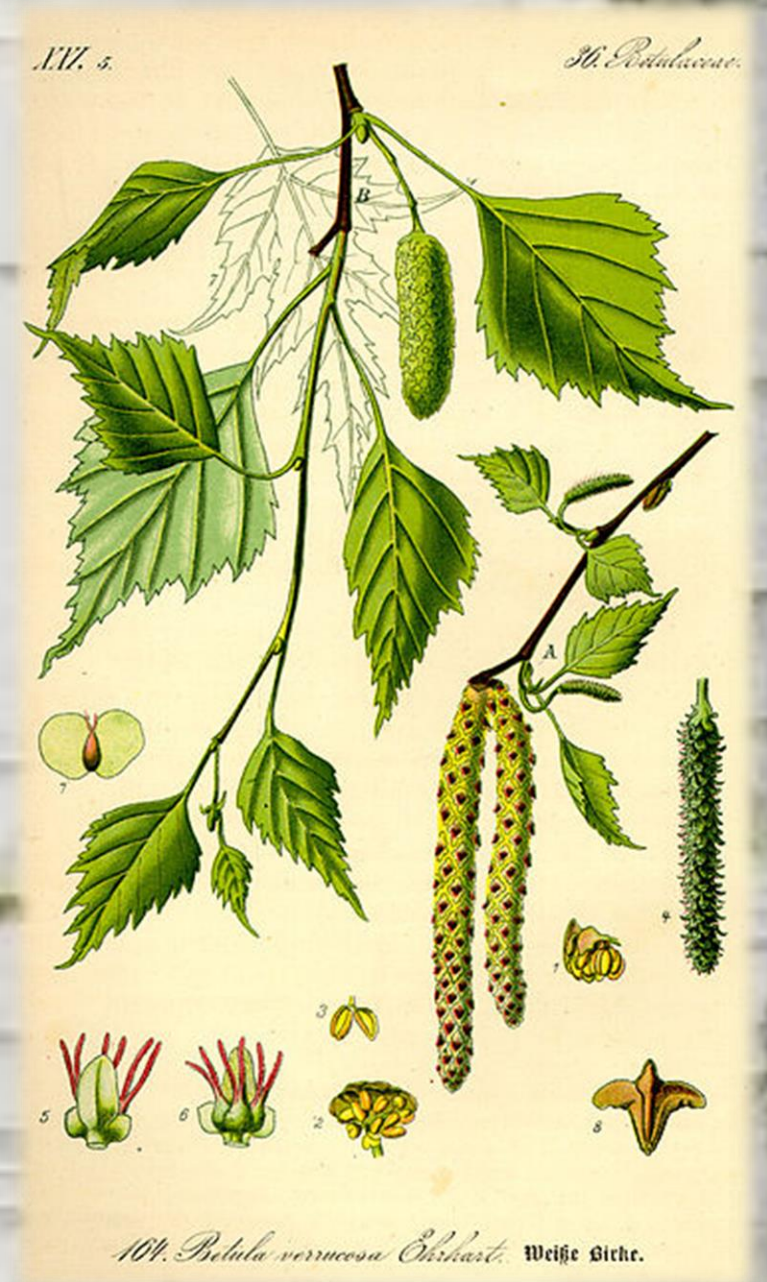
ŠVILPUKAS KAIP PADARYTI ŠVILPUKĄ IŠ MEDŽIO?

1. Reikia išsirinkti gražų strypą, kurio storis bus maždaug piršto dydžio, apie 12 milimetrų, ir jį nupjauti. Labai svarbu pasirinkti šaką su lygia, gražia oda, nes tai yra būsimo švilpuko pagrindas. Šakelės ilgis gali būti nuo 5 iki 7 centimetrų.
2. Išsirinkus norimą šakelę, ją reikia nupjauti nuo visokių šakelių, lapelių ir smulkių šakelių. Po to žievę pradedame lengvai „daužyti“ mažu plaktuku, peilio rankena ar kita šakele ratu visose vietose. Tai daroma taip, kad vėliau žievė lengviau nusiluptų nuo medienos.
3. Reikia pašalinti žievę. Ant šakos darome išpjovą. Po to švelniai, sukamaisiais judesiais bandome nuimti nuo šakos žievę jos nepažeidžiant. Nereikėtų skubėti, jei žievė nenuslysta, reikia dar kartą pabelsti ir bandyti dar kartą. Galų gale ji tikrai bus pašalinta.
4. Pašalinus žievę nuo be žievės likusios šakos atsargiai peiliu nupjauname tiesiai išilgai pjūvio linijos. Tada nupjauname apvalią statinę.
5. Švilpuko surinkimas: apipjaustytą apvalą įkišame į pradinę vietą, pjūviu į viršų. Jei mūsų pjūvis yra įstrižas, jį įdedame į siaurą vietą prie skylės.

Man aiškiausias instrukcijas pasigaminti švilpuką radau Youtube:
<https://www.youtube.com/watch?v=438I8xLD-Jo>

**ISTORIJOS PROJEKTO
UŽDUOTĮ NOJUS R. IR MEIDA**

- **Beržas** – bukiečių eilės beržinių šeimos augalų gentis.
- **Beržai** vieni tarp greičiausiai augančių Žemėje medžių rūšių, nes kai kurios jų rūšys jau po šešerių metų gali siekti 7 m aukštį.
- Auga su vienu ar turi keletą kamienų. Žiedai sutelkti žirginiuose.
- Vaisius – vienasėklis riešutėlis su dviem plėviškais sparneliais. Žydi anksti pavasarį, lapams skleidžiantis.
- Maksimaliai kai kurios jų rūšys išgyvena iki 160 metų amžiaus.

AUKŠČIAUSIAS LIETUVOS BERŽAS

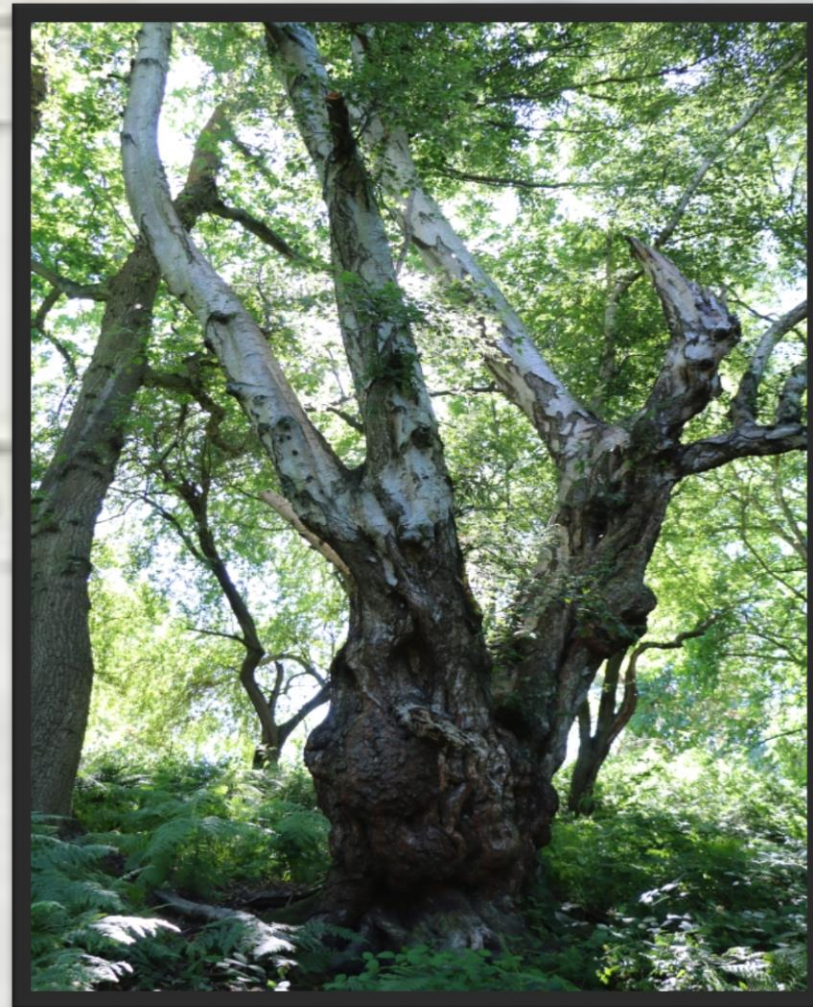
Paprastai beržai užauga 15–25 m aukščio, rečiau pasitaiko 30–35 m aukščio šių medžių.

Aukščiausias Lietuvoje beržas auga Biržų rajone. Jo aukštis – 34,5 metro, kamieno skersmuo – 39 cm, amžius - 70 metų.

STORIAUSIAS LIETUVOS BERŽAS

- Telšių rajone, Pavirvyčio kaime, auga storiausias Lietuvos beržas. Jo apimtis – net 3,40 metro.
- Jam trūksta 10 cm iki to, kad medis būtų paskelbtas gamtos paminklu.

SENIAUSIAS BERŽAS

- Seniausias beržas Lietuvoje nėra užfiksuotas.
- Beržai yra trumpaamžiai medžiai, maksimaliai išgyvena iki 150 metų. Paprastai Lietuvos miškuose gerai augantys beržai, esantys 60-70 metų amžiaus.

KAIP SAUGOMI BERŽAI

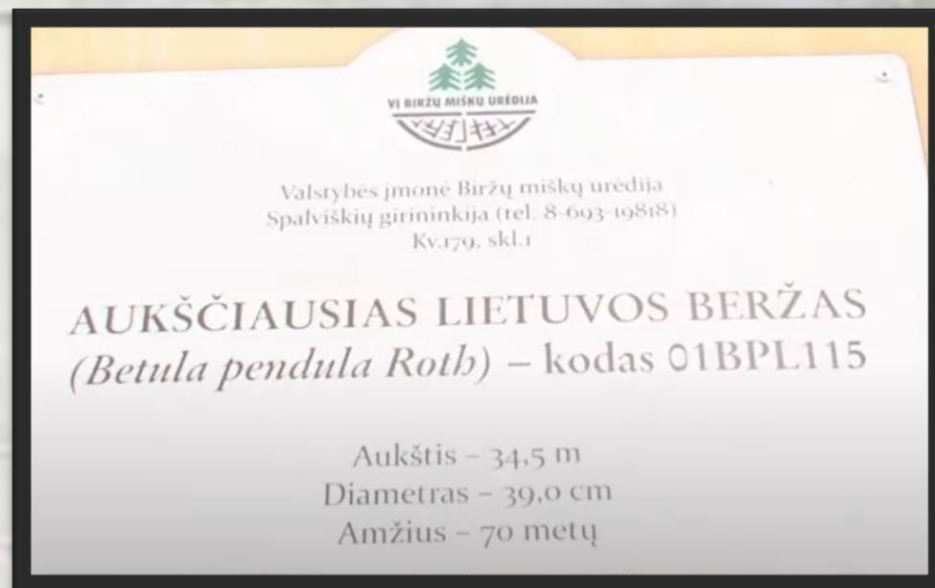
Aukščiausias ir storiausias

Beržai Lietuvoje surasti
palyginus neseniai, tik 2015

metais. Šie medžiai

saugomi miškų urėdijų.

Jie yra aptverti tvorele ir
pastatyti informaciniai stendai.

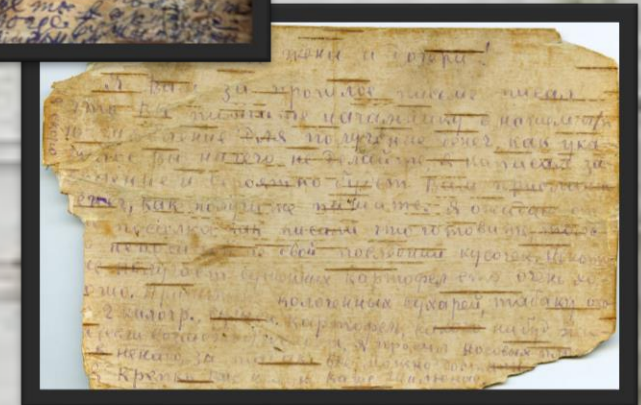
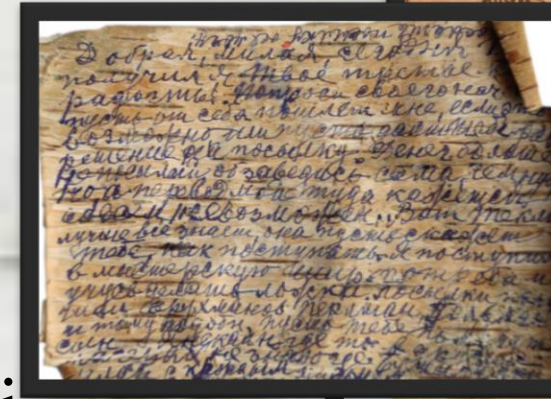
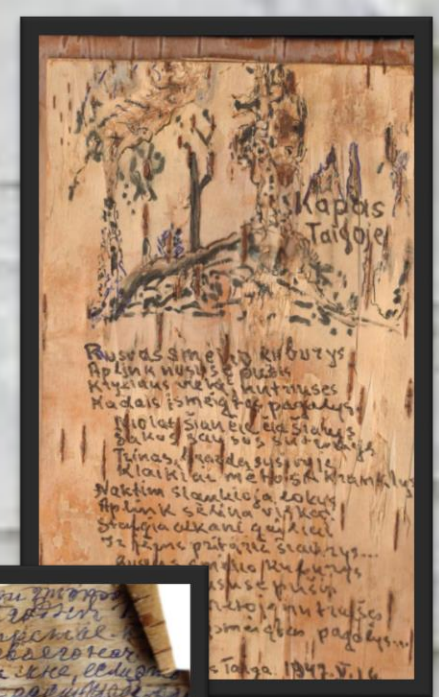

LAIŠKAI ANT BERŽO TOŠIES

Sibire 1941 - 1965 m. tremtinių rašyti laišakai ant beržo tošies buvo įtraukti į UNESCO registrą „Pasaulio atmintis“.

Jie liudija ypatingai sunkias ištremtųjų gyvenimo sąlygas, vertybes ir lūkesčius.

Baltijos šalių kolekcijoje yra 102 dokumentai ant beržo tošies - laišakai iš tremties, atminimų albumėliai, atvirukai – šiuo metu saugomi 21 atminties institucijoje.

LIETUVOS VIETŲ PAVADINIMAI

Nuo beržo yra kildinamas ne vienas Lietuvos vietovės pavadinimas ir vandenvardis:

- Beržai – kaimas Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje. Vakariniam gyvenvietės pakraštyje auga beržų alėja. Netoli kaimo yra Beržų kapinynas.
- Beržėnai – kaimas Kelmės rajono savivaldybėje. Juose XVII a. įkurtas Beržėnų dvaras.
- Beržiena – Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje tekanti 20 km ilgio upė.
- Berža – ežeras Lietuvoje, Molėtų rajono savivaldybės teritorijos pietuose. Jo plotas 50 ha.

BERŽŲ GARBINIMO ŠVENTĖ

Baltų tikėjime vietoj Sekminių švęsdavo Beržų garbinimo šventę.

Šventėje didelis dėmesys buvo skiriamas jauniems berželiams, kurie senovės baltų tikėjime laikyti žmogaus ir gyvūnijos protėviu. Beržas simbolizavo Visatos amžinumą, gimimą, mirtį ir atgimimą, taip pat ir visą pasaulį. Dėl to per Sekmines namai ir kiemas būdavo apkaišomi sužaliavusiais berželiais. Taip pat būdavo pinami vainikai iš beržų ir jais puošiamos karvės, kad duotų daugiau pieno.

Į Lietuvą atėjus krikščionybei, Sekminės tapo krikščioniška švente.

BERŽAS NAUDINGAS SVEIKATAI

- Beržų sula – tai plačiai paplitęs ir gerai žinomas produktas. Suloje gausu vitamino C, kalio, kalcio, magnio, gliukozės, fruktozės ir kitų sveikatai būtinų medžiagų. Sula iš beržų tekėti pradeda, prasidėjus pavasariui ir paros temperatūrai pakilus iki 4–6 laipsnių. Pripažįstama, kad beržai priskiriami vaistiniams augalams. Vaistinių, gydomųjų savybių turi beržų pumpurai ir lapai, kuriuose gausu įvairių medžiagų, tokių kaip eteriniai aliejai, rauginės medžiagos, karotinas, dervos, askorbo rūgštis, saponinai ir kitos biologiškai aktyvios medžiagos.

**TIKYBOS PROJEKTO
UŽDUOTĮ LINAS IR BRIGITA**

- Ačiū tau Dieve už gamtą, kurią tu apdovanojai mus. Ačiū tau už gėles, krūmus, tvenkinius, kurie supa mus ir duoda oro bei energijos. Dėkoju už visus medžius, o ypač beržus, nes jie turi daug stebuklingų galių: pumpurus ir lapelius, kurie naudojami medicinai ir grožiui, bei sveiką ir skanią sulą.
Amen.

- **Brigita**

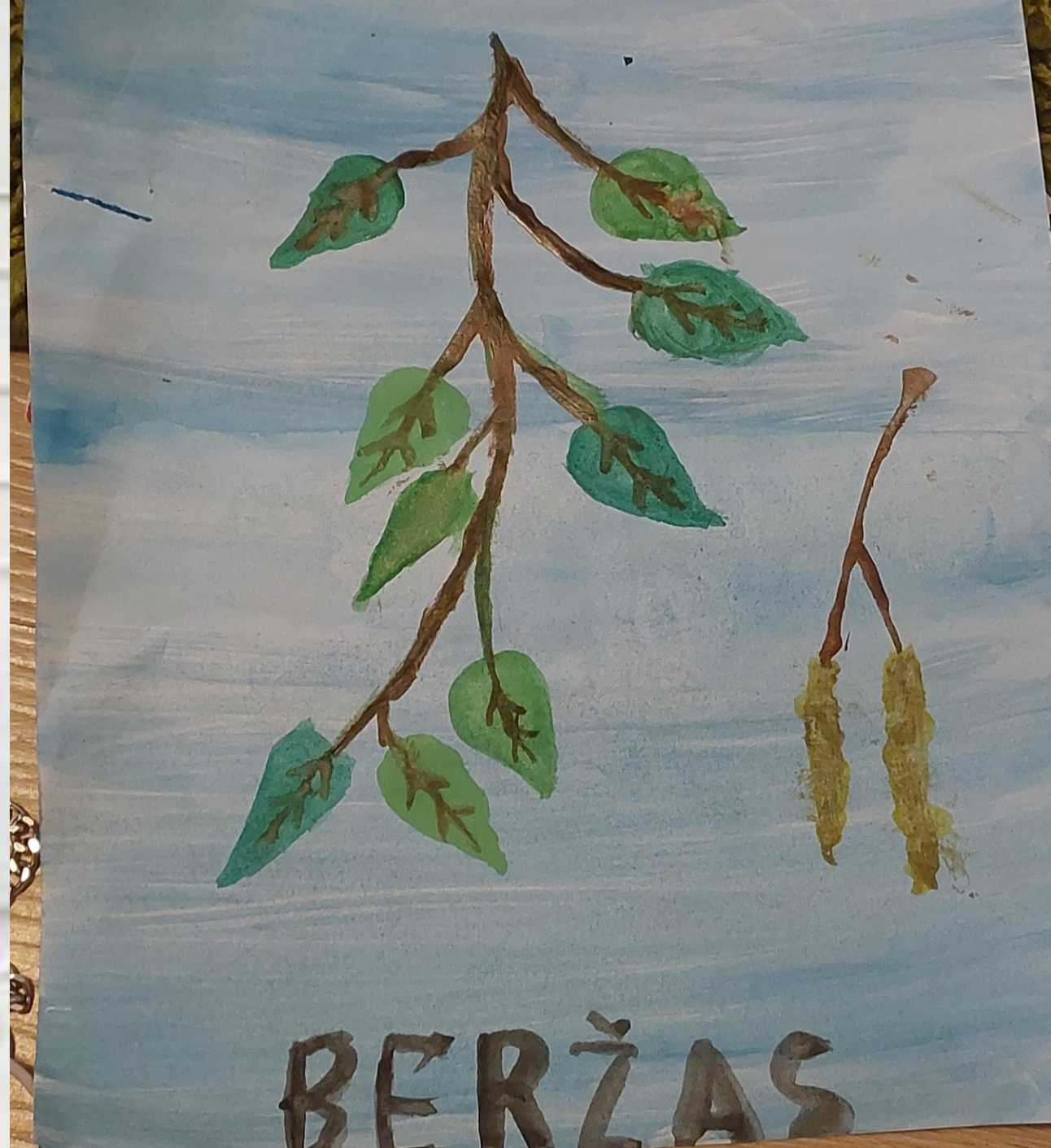
- Dėkoju tau, gerasis Viešpatie, kad sukūrei šį pasaulį, žmogų ir gamtą. Ačiū tau už medžius, kurie valo orą, vandenį, reguliuoja klimatą. Labiausiai man patinka beržas-balta žieve su juoduliais- iš kart atpažinsi. Dėkoju Tau Dieve už medžių teikiamas gėrybes. Beržų sula - gerai žinomas produktas, turi naudingų savybių. Beržų pumpurai taip pat turi vaistinės naudos. Taip pat gaminami ir baldai iš šios medienos, nors aš norėčiau, kad miškuose liktų kuo daugiau medžių. Medžiai ir visi kiti augalai – mūsų planetos plaučiai. Viešpatie ačiū, kad medžių dėka turime mums tinkamą gyventi planetą. Amen.

- **Linas**

**DAILĒS PROJEKTO
UŽDUOTI SMILTĒ IR AUGUSTĒ**

Smiltė

Darbą atliko
naudodama akvareleį.

Augustė

Darbą atliko
naudodama
spalvotus pieštukus
ir akrilinius dažus

**TECHNOLOGIJŲ MOKYTOJO ALGIMANTO
PROJEKTO**

UŽDUOTĮ DŽIUGAS IR TOMAŠ

Beržo malkos

- Tai yra dažniausiai pasirenkamos malkos Lietuvoje.

- Malkų tankis yra apie 350 kg/m³.

- Gali sugerti drėgmę iš aplinkos, todėl užtrunka iki metų, kol galutinai išdžiūva.

- Beržo žiedai susitelkę į žirginius. Beržai gyvena apie 150 metų. Auga bet kokioje dirvoje, bet labiausiai mėgsta drėgną. Mėgsta šviesą. Miškuose dažnai sudaro ištisus beržynus, taip pat auga su eglėmis, pušimis, kitais lapuočiais medžiais

- Aš kaime su šeima dažnai kepame šašlykus ir naudojame tik beržo malkas, jos kaitrios ir labai daug žarijų, labai gerai iškepa mėsa. Beržo malkos man labai gražios. Kaime pasodinau 1 beržiuką, o kitas pats išdygo. Labai smagu stebėti kaip auga mano beržiukai.

Beržo parketas arba laminatas

Medienos imitacijos-artimiausias požiūris į gamtą, natūralumą yra mados tendencija, kuriai šiandien skiriama ypatinga reikšmė. Mediena yra laikoma šilta, patogia medžiaga, kadangi tikras parketas yra brangus ir sunkiai prižiūrimas, medienos imitacijos laminatas yra labai populiarus. Tokios grindys praktiškai nesiskiria nuo natūralių plokščių, pagamintų iš beržo. Jos atrodo stilingai ir organiškai bet kokiame interjere. Mano namuose irgi sudėtos parketlentės iš beržo, man patinka po jas vaikščioti, nes malonu ir šilta kojoms, ypač vasarą basomis. Mano katei irgi labai patinka vartytis ant parketo bei bėgioti.

Beržo medienos tekstūra paprastai yra tiesi ar šiek tiek banguota. Natūralaus blizgesio beveik nėra.

Fanera, dėžutės, apvalūs objektai, interjero apdaila ir kiti smulkūs elementai gali būti gaminami būtent iš šios medienos. Be įprastų faneros lakštų, beržas naudojamas ir gaminti durims, baldams ar dailylentėms.

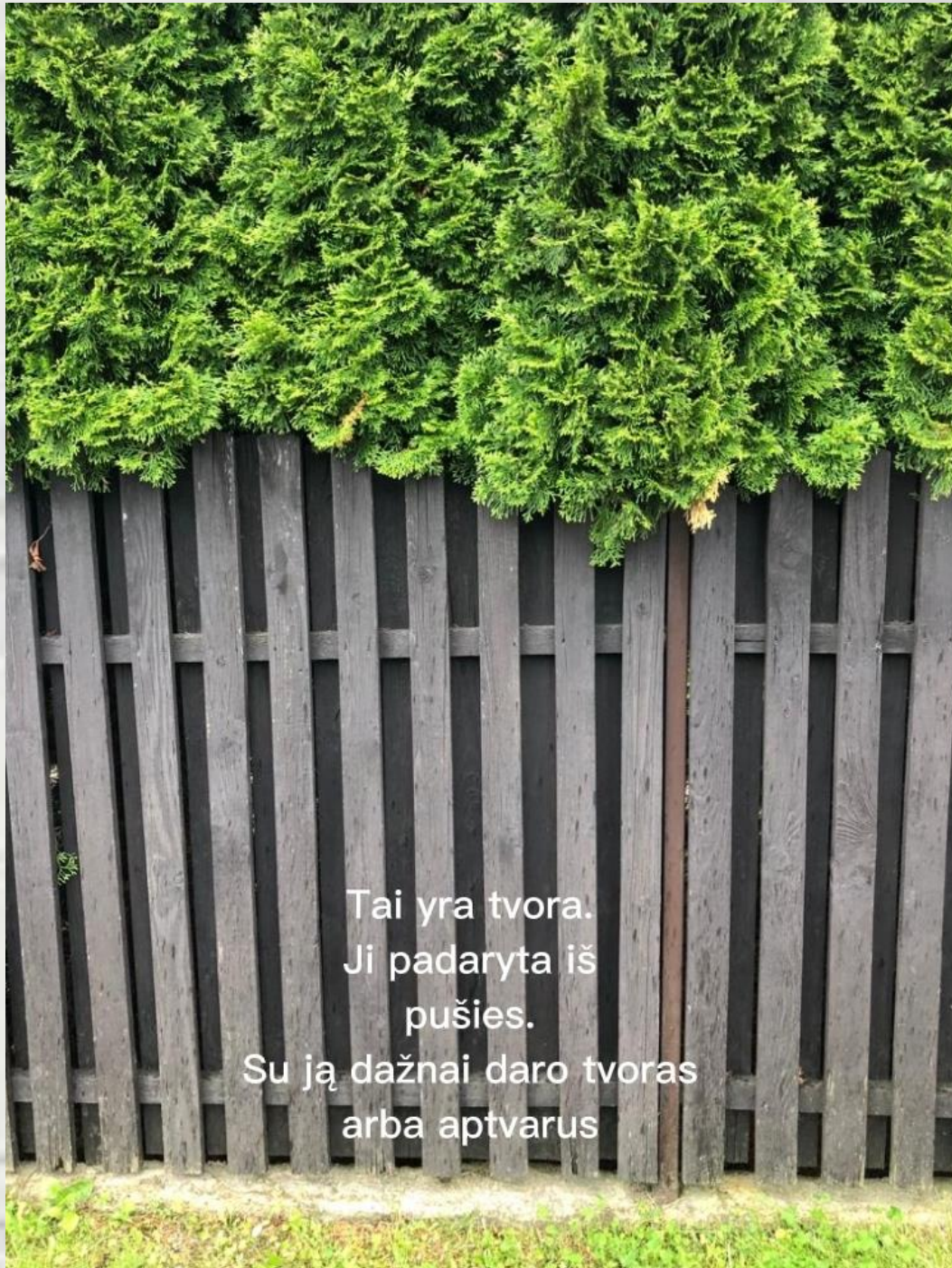
Mano bute daug baldų pagaminta ir beržo medienos. Man patinka jausti natūralumą ir gamtos artumą.

Beržo baldai

Čia yra kėdė.
Ji yra padaryta iš
gryno višnių medžio.
Ji yra labai tvirta.

Tai yra tvora.
Ji padaryta iš
pušies.
Su ja dažnai daro tvoras
arba aptvarus

Čia yra terasos lentos.
Jos yra kompozitines
Jas sudaro 70%
mediena ir 30% plastikas
Jos yra gan tvirtos

**FIZINIO UGDYMO PROJEKTO
UŽDUOTĮ NOJUS Z. IR EMILIS**

Sporto gamtoje plusai, minusai

Plusai

Lauke yra grynas oras.

Žmogus gali ramiai pasivaikščioti.

Parke, miške gaivus oras.

Gamtoje būna sporto aikštelių, kur nereikia mokėti pinigų.

Minusai

Gali būti nuo augalų alergija.

Nesaugu, kai gamtoje bėgioja šunys, jie gali užpulti.

Žiemą nepasirinkus tinkamos aprangos gali nušalti oda.

Gali pasiklysti.

Gamtoje nesaugu, kai aplink daug svetimų žmonių.

**PROJEKTĄ MODERAVO
DOMINYKAS IR KIPRAS**

AČIŪ JUMS UŽ DĒMESĪ 😊